

Teràpia animal al sociosanitari

El centre Bernat Jaume de Figueres ofereix des de fa poc teràpia assistida amb animals a usuaris de la unitat de psicogeriatria

Està adreçada a pacients amb dificultats en la comunicació verbal i amb problemes d'atenció i desorientació

La retriever Labrador blanca, la Crep, interacciona amb una usuària, durant una sessió de teràpia feta al Bernat Jaume. Al darrere, la de color negre, la Nit –la veterana de l'equip– mira amunt tot esperant l'ordre de l'ensinistradora. FUNDACIÓ SALUT EMPORDÀ.

El centre sociosanitari Bernat Jaume de Figueres ha obert la porta als animals domèstics aquest mes de febrer, amb la posada en marxa d'una prova pilot adreçada a donar suport terapèutic complementari a dones i homes ingressats a la unitat de psicogeriatria del centre assistencial. Ho fan amb dues gosses de la raça retriever del Labrador: la Nit, de set anys, que és la veterana, i la Crep, cadell que no arriba a l'any de vida i que està en procés de formació. L'equip terapèutic animal, protagonista de l'experiència, es completa en aquesta ocasió amb un gat, l'Oreo, un gat comú europeu. Tots tres formen part de l'equip que encapçala l'ensinistradora de l'empresa Lladruc, Roser Feliu, experimentada en aquests serveis de suport terapèutic en centres semblants. Aquesta activitat de suport que s'està experimentant a la tercera planta del centre sociosanitari de referència a l'Alt Empordà està

prevista, de moment, els dimecres a la tarda de cada dues setmanes

Sobta veure animals en un centre assistencial i sanitari, però és que ells són la medicina, ells són l'eina terapèutica amb què es busca generar reacció, despertar emocions i activar l'activitat comunicativa en usuaris que tenen les habilitats cognitives i motores molt perjudicades. Responsables del centre sociosanitari, que forma part de la Fundació Salut Empordà (FSE), gestora de l'Hospital de Figueres, expliquen que han incorporat l'activitat com a eina terapèutica perquè s'ha demostrat que beneficia els usuaris amb demència en el treball d'aspectes motors, cognitius i psicosocials, i admeten que l'entrada de l'equip de Lladruc en la unitat de psicogeriatria vol ser només el primer pas d'una activitat que està previst de fer-se extensiva a altres plantes del centre. També es preveu que es pugui augmentar la periodicitat a la planta de psicogeriatria.

La directora del centre sociosanitari, Esther Celda, està molt convençuda dels beneficis d'aquesta eina terapèutica. Descriu a qui va dirigida: "Aquesta teràpia està adreçada a pacients amb dificultats per mantenir la comunicació verbal, amb problemes d'atenció i amb desorientació." Les dificultats que es troben els professionals del centre per programar activitats per a aquests usuaris amb demència provenen de la "complexitat de fer activitat estructurades amb ells": "Per això creiem –manifesta la metgessa geriatra– que la teràpia amb animals permetrà que puguin expressar-se en altres dimensions, com les emocions i els sentiments que sí que es conserven durant la malaltia." Entre els beneficis descrits per la directora d'atenció sociosanitària de la FSE, hi ha la possibilitat que aquesta eina terapèutica "faciliti la connexió entre els usuaris i, a més, els ajudi a sentir-se millor".

Des del punt de vista motor, les gosses i el gat ajuden l'usuari a treballar la motricitat fina. L'usuari, per exemple, pot posar pinces de colors a l'arnès del gos, fer-li una cua amb una goma de cabell o lligar la corretja al collar.

També pot fer exercicis de motricitat gruixuda quan agafa un raspall i pentina el gat de pèl llarg o quan li col·loca un mocador. Altres aspectes motors en els quals es pot incidir són la integració visual –llançar la pilota a un gos, donar-li un premi a la boca o demanar-li la pota– i la realització de les activitats de la vida diària, com pentinar-se, aixecar-se de la cadira o utilitzar el caminador. Pel que fa als aspectes cognitius, els usuaris treballen l'atenció, quan escolten les indicacions de Roser Feliu, directora de Lladruc; la memòria, perquè recorden els noms dels animals, el seu color, la seva edat o allò que més els agrada d'ells; la resolució de problemes, quan cal moure el gat si està estirat a la falda o com cal posar-se per agafar més bé la gossa; l'orientació, ja que pot acompanyar les mascotes fins al final d'un passadís, i la seqüenciació a l'hora de preparar els estris necessaris per fer les activitats amb els peluts.

La Roser Feliu assenyala, així mateix, que són molts els beneficis que pot tenir l'ús d'animals en persones amb demència. “En molts casos aquests beneficis no venen forçats sinó que sorgeixen de manera espontània: afavoreixen el record, promouen reflexions del passat, ajuden a lluitar contra el sentiment de solitud, serveixen de motivador social i potencien la realització d'activitat física, entre molts d'altres.”

Feliu apunta que la presència dels gossos ajuda persones amb Alzheimer avançat a situar-se temporalment. “Potser no recorden què havien fet el dia abans però sí que els situa. És emocionant per a tots veure com una persona que ha perdut la memòria recorda, de cop, que tal dia venen els gossos i fa que es maquilli, s'arregli i es posi la bufanda per estar a punt.” Activitats terapèutiques amb gossos són conegudes en diversos àmbits. No tant habitual és treballar amb gats. Feliu admet que el gat té fama “justificada” de ser ingovernable, autònom i de no voler contacte.

“Però hem entès que són de gran ajuda sobretot per la mida. És molt manejable i de gran ajuda per a persones amb problemes de mobilitat en l'aspecte motriu, de psicomotricitat fina o gruixuda, ja que potser no pot moure un braç.” El contacte amb el gat “ajuda molt”. Hi ha estudis –afirma Feliu– en què es descriuen els beneficis dels roncs del gat. “Ajuda a adaptar la respiració, a rebaixar la freqüència cardíaca i la tensió arterial”, diu.

No tots els gossos i gats són aptes. Es fa una selecció en què es tenen en compte diversos paràmetres. “Es busca un gos –descriu– que sigui molt sociable que no tingui por ni al soroll, ni a un terra que patina, ni a un soroll brusc o a les cadires de rodes.” En general busquen gossos estables “amb molt d'autocontrol” i també “sociables”. Per introduir-nos en les activitats d'interacció amb humans se'ls ensinistra per adoptar habilitats: “Se'ls ensenya a seure, a donar la pota, a saludar i, sobretot, a buscar el contacte amb els humans.”

També col·laboren en l'activitat un grup d'alumnes de quart d'ESO de La Salle Figueres que participen en el projecte de voluntariat Aprenentatge i servei (APS). Són joves que acompanyen les persones grans, dinamitzant-los a les tardes amb activitats. “Es genera un intercanvi generacional que trobo molt positiu. L'alegria, la joventut, és molt beneficiosa”, descriu la responsable de l'activitat terapèutica, Roser Feliu, que és partidària del treball “integral”: “Si un familiar, una metgessa o un infermer volen participar, que vinguin. Les interaccions a diverses bandes són altament beneficioses.”

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 03-04-2023, Pàgina 16

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/2273157-terapia-animal-al-sociosanitari.html>